

مجله پژوهش‌های حسابداری مالی
سال دوم، شماره چهارم، شماره پیاپی (۶)، زمستان ۱۳۸۹
تاریخ وصول: ۱۳۸۸/۹/۱۷
تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۷/۱۱
صص ۶۶-۴۵

مقایسه محتوای اطلاعاتی و سودمندی صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه در بورس اوراق بهادار تهران

دکتر محمد عرب‌مازار یزدی* و مظفر جمالیان پور^۱**

* دانشیار حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی تهران

** دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه شیراز

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی محتوای اطلاعاتی صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای با توجه به اهداف مندرج در استاندارد شماره ۲۲ است. به این منظور، گزارش‌های مالی میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه، ۳۱۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷ مطالعه گردید. به منظور بررسی محتوای اطلاعاتی این صورت‌ها، از توان پیش‌بینی‌کنندگی آن‌ها برای پیش‌بینی بازده سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی استفاده شد. نتایج بیان کرد که هر سه صورت مورد مطالعه دارای محتوای اطلاعاتی مطلوبی هستند و می‌توان با استفاده از اطلاعات مندرج در آن‌ها به مدل‌های مناسبی برای پیش‌بینی دست یافت. البته، نتایج نشان داد که محتوای اطلاعاتی این صورت‌ها برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی، در بالاترین سطح پیش‌بینی‌کنندگی و برای پیش‌بینی نرخ بازده سهام در پایین‌ترین سطح قرار دارند. در نهایت نتایج بیانگر آن بود که تقریباً همه ارقام و اعداد مندرج در این صورت‌ها، دارای محتوای افزاینده اطلاعاتی هستند؛ به گونه‌ای که با استفاده از این اعداد و ارقام می‌توان به مدل‌های قابل اتکایی از لحاظ آماری برای پیش‌بینی اهداف مورد نظر استفاده‌کنندگان

دست یافت. افزون بر آن، اعداد و ارقام مندرج در صورت نه ماهه در اکثر موارد دارای محتوای اطلاعاتی بالاتری بودند.

واژه‌های کلیدی: محتوای اطلاعاتی، گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای، استاندارد حسابداری شماره ۲۲، روش مبتنی بر پیش‌بینی.

۱- مقدمه و اهمیت موضوع

بازار سرمایه به عنوان یکی از مهمترین ارکان اقتصاد، می‌تواند با جمع‌آوری سرمایه‌های راکد جامعه، علاوه بر کاهش نقدینگی مازاد، باعث تغییر جهت مطلوب سرمایه به سوی واحدهای اقتصادی فعال بازار شود. آن طور که نتایج تحقیقات قبلی پیرامون بازار سرمایه نشان می‌دهد، بازار سرمایه زمینه رشد و رونق اقتصادی را فراهم می‌آورد [۲۳]. بنابراین، مشارکت بالای افراد جامعه در بازارهای سرمایه می‌تواند موجبات برخورداری از اقتصادی پویاتر را پدید آورد، به گونه‌ای که می‌توان مدعی شد رابطه مستقیم و با اهمیتی میان نقدینگی بازار سهام و تولید ناخالص ملی وجود دارد [۱۵]. بنابراین، ایجاد ساز و کارهایی به منظور افزایش جذابیت بازار سرمایه باید همواره از مهمترین دغدغه‌های مسئولان بازارهای سرمایه باشد.

یکی از راه حل‌های افزایش جذابیت بازار، ایجاد محیطی با شفافیت مالی بالاتر است. ارائه صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای که با هدف گزارشگری بهنگام‌تر اطلاعات انجام می‌شود، می‌تواند به شفافیت بیشتر بازار سرمایه منجر شده، از این طریق باعث تصمیم‌گیری مطلوب‌تر استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی، از جمله سرمایه‌گذاران شود. در واقع گزارشگری بهنگام‌تر سبب می‌شود از اطلاعات

خصوصی^۱ موجود کاسته و عدم تقارن اطلاعاتی^۲ میان سرمایه‌گذاران کمتر شود. با توجه به اینکه بهنگام بودن اطلاعات از خصوصیت‌های کیفی اطلاعات بوده، می‌توان میان کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری^۳ رابطه‌ای منطقی متصور شد، این نتیجه حاصل می‌شود که میان مکانیزم‌های گزارشگری و کارایی سرمایه‌گذاری ارتباط وجود دارد و وجود مکانیزم گزارشگری با کیفیت بالا به کاهش خطر اخلاقی^۴ و انتخاب نادرست^۵ منجر خواهد شد [۱۸].

سازمان بورس اوراق بهادار تهران دستورالعملی با عنوان "افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان" صادر کرده است که طبق ماده ۷ این دستورالعمل، انواع صورت‌ها و گزارش‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای که شرکت‌ها موظف به ارائه آن‌ها هستند، تعیین شده است. یکی از این گزارش‌ها، اطلاعات و صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه حسابرسی نشده است که باید حداکثر تا ۳۰ روز پس از پایان مقاطع سه ماهه ارائه شود.^۶ استاندارد

1 Privative

2 Information Asymmetry

3 Efficient Investment

4 Moral Hazard

5 Adverse Selection

۶ بر طبق بند چهارم همین بخشنامه شرکت‌های غیر تلفیقی باید نسخه حسابرسی شده گزارش‌های مالی شش ماهه خود را تا ۶۰ روز پس پایان دوره شش ماهه ارائه کنند. به علاوه، شرکت‌های تلفیقی باید نسخه حسابرسی شده را حداکثر تا ۷۵ روز از پایان دوره شش

گفته بیانیه مفهومی حسابداری مالی شماره یک، قابل اتکا و مربوط باشد. اطلاعاتی مربوط تلقی می‌شود که بتواند به استفاده‌کنندگان آن در اتخاذ تصمیمات آتی اقتصادی کمک کند [۲۶]. همان گونه که در بیانیه مفاهیم حسابداری مالی شماره ۴ آمده است، اطلاعات، زمانی مربوط خواهد بود که دارای ارزش بازخور برای اطلاعات گذشته باشد، بهنگام بوده و در نهایت، ارزش پیش‌بینی‌کنندگی رویدادهای آتی را داشته باشد. بنابراین، یکی از ویژگی‌های اطلاعات که می‌توان آن را به عنوان معیاری برای محتوای اطلاعاتی در نظر گرفت، قدرت پیش‌بینی‌کنندگی آن است. محتوای اطلاعاتی یک قلم حسابداری به معنای میزان مفید بودن آن قلم در فرآیند تصمیم‌گیری است. به طور کلی، محتوای اطلاعاتی به دو صورت؛ یعنی محتوای اطلاعاتی نسبی^۲ و محتوای افزایشی^۳ اطلاعاتی^۳ طبقه‌بندی می‌شود. منظور از محتوای اطلاعاتی نسبی - همان طور که از نام آن پیداست - مقایسه میان دو یا چند متغیر از نظر بار اطلاعاتی است و در صورت دوم، میزان اطلاعاتی که یک یا چند متغیر به اطلاعات موجود اضافه می‌کند، مد نظر است [۹]. در این پژوهش، از مفهوم محتوای اطلاعاتی نسبی استفاده می‌شود تا با توجه به قدرت پیش‌بینی‌کنندگی مدل‌های مختلف مورد مطالعه، محتوای اطلاعاتی صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه مقایسه شود، و در نهایت، با بهره‌گیری از مفهوم محتوای افزایشی اطلاعاتی، اقلام صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای بررسی می‌شود.

حسابداری شماره ۲۲ ایران، تهیه صورت‌های مالی میان دوره‌ای - چه به صورت فشرده و چه به صورت کامل - را در صورتی که بموقع و قابل اتکا باشد، مفید دانسته، بیان می‌دارد که این گزارش‌ها باید اطلاعات مفیدی را در رابطه با توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی واحد تجاری برای استفاده‌کنندگان ارائه کنند. در مقاله حاضر، با توجه به اهمیت گزارشگری مالی و افشای اطلاعات مناسب، به مقایسه محتوای اطلاعاتی^۱ صورت سود و زیان میان دوره‌ای مختلف (سه ماهه، شش ماهه و نه ماهه) برای تحقق اهداف مطرح شده در استاندارد شماره ۲۲ پرداخته شده است. بدین منظور از سود (زیان) ناخالص سالانه، سود (زیان) عملیاتی سالانه، سود (زیان) قبل از کسر مالیات سالانه و سود (زیان) خالص سالانه به عنوان معیارهای توان کسب سود آتی و از خالص جریان وجه نقد عملیاتی، خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی و خالص جریان وجه نقد سالانه به عنوان شاخص‌های ایجاد جریان وجه نقد آتی و از اهرم مالی به عنوان نشانگر وضعیت مالی و در نهایت از نسبت‌های نقدینگی برای بررسی نقدینگی آتی استفاده شد.

۲- مبانی نظری پژوهش

۲-۱- محتوای اطلاعاتی

اطلاعات ارائه شده توسط گزارش‌های مالی، زمانی می‌تواند در تصمیم‌گیری‌ها مفید باشد که بنابر

ماهه ارائه کنند. شایان ذکر است که دیگر صورت‌های مالی میان دوره‌ای نیازی به حسابرسی شدن ندارند.

۲-۲- روش مبتنی بر پیش‌بینی برای بررسی

سودمندی اطلاعات

روش مبتنی بر پیش‌بینی، یکی از روش‌های متداول در انتخاب بهترین الگو از میان گزینه‌های ممکن است. بلکویی (۲۰۰۰)، روش مبتنی بر پیش‌بینی را نشأت گرفته از پدیده‌ی نیاز به حل مسائل پیچیده، می‌داند [۱۶]. در این روش از مفهوم "سودمندی در تصمیم‌گیری‌ها" استفاده می‌شود. از آنجا که سودمندی در تصمیم‌گیری‌ها به نوعی بر رویدادهای آتی دلالت دارد، هر روش یا رویکردی که بتواند رویدادهای آتی را بهتر توضیح دهد، از سودمندی بیشتری برای تصمیم‌گیری برخوردار خواهد بود. روش مزبور، یکی از معیارهای متکی بر کارهای تجربی است؛ بدین صورت که با توجه به نتایج تجربی و تاثیر رویدادها بر پیامدهای آتی، بهترین روش انتخاب می‌شود. به عقیده بیور و همکاران (۱۹۶۸)، روش اندازه‌گیری با بالاترین قدرت پیش‌بینی‌کنندگی در ارائه دلایل رویدادهای آتی را می‌توان به عنوان بهترین روش در مورد اهداف خاص در نظر گرفت [۱۴]. ایجیری و جایدیک (۱۹۶۶) قدرت پیش‌بینی را به عنوان عاملی مهم در فهم و درک علت استفاده از روش‌های مختلف حسابداری می‌دانند [۲۲]. آن‌طور که پیتون (۱۹۲۲) سال‌ها قبل بیان کرد، هر فرض، اصل یا روشی در حسابداری باید با توجه به توانایی آن در تأمین اهداف مورد نظر توجیه شود [۲۵]. یکی از روش‌های توجیه با توجه به هدف‌های خاص، بررسی قدرت پیش‌بینی‌کنندگی فرض، اصل یا روش حسابداری است.

۳- پیشینه پژوهش

اغلب مطالعات انجام شده در خصوص محتوای اطلاعاتی افزایشنده در ارتباط با بررسی محتوای اطلاعاتی اعداد و ارقام تعهدی و نقدی ارائه شده توسط سیستم حسابداری است [۶، ۷، ۱۲، ۱۹، ۲۱، ۲۸ و ۲۹].

بال و همکاران (۱۹۷۹)، با استفاده از تئوری شنن و اندازه‌گیری میزان عدم قطعیت موجود در ساختار ترازنامه توانستند میان محتوای اطلاعاتی ترازنامه و تغییرات درآمد رابطه آماری مشاهده کنند [۱۳]. اویو (۱۹۸۴)، به بررسی محتوای افزایشنده اطلاعات حسابداری غیر سود ارائه شده توسط شرکت‌ها پرداخت. وی به منظور مطالعه محتوای اطلاعات از توان آن‌ها در پیش‌بینی سود استفاده کرد. نتایج پژوهش وی نشان داد که محتوای اطلاعاتی افزایشنده‌ای برای اطلاعات حسابداری وجود دارد و این اطلاعات توانایی پیش‌بینی مطلوب سود را داشتند [۲۴]. بلکویی (۱۹۹۴)، محتوای نسبی و محتوای افزایشنده اطلاعاتی سود، جریان وجه نقد و ارزش افزوده اقتصادی را مورد مطالعه قرار داد. وی به این نتیجه رسید که ارزش افزوده اقتصادی دارای محتوای اطلاعاتی نسبی بیشتری نسبت به سود و خالص جریان نقدی عملیاتی است. علاوه بر این، نتایج پژوهش او نشان داد که محتوای اطلاعاتی نسبی سود از جریان وجه نقد عملیاتی بیشتر است. در نهایت، بلکویی به همین نتایج در خصوص محتوای اطلاعاتی افزایشنده نیز رسید [۱۷]. بوتلر و همکاران (۲۰۰۷)، به بررسی تاثیر گزارشگری متناوب و میان‌دوره‌ای بر موضوع بموقع بودن سود پرداختند. آن‌ها با مطالعه

نزدیک به ۳۰ هزار مورد مشاهده، به این نتیجه رسیدند که تاثیر تفاوت زمانی سود در میان شرکت‌های دارای گزارشگری متناوب و دوره‌ای و سایر شرکت‌ها ناچیز است [۲۰]. وایرسما (۲۰۰۸)، به بررسی محتوای نسبی و افزایش اطلاعاتی معیارهای غیرمالی اندازه‌گیری عملکرد پرداخت. وی به این نتیجه رسید که معیارهای اندازه‌گیری عملکرد غیرمالی، محتوای اطلاعات نسبی بیشتری نسبت به معیارهای اندازه‌گیری عملکرد مالی دارند. بعلاوه، این معیارها توانایی افزودن اطلاعات جدیدی در کنار معیارهای مالی اندازه‌گیری عملکرد را دارند [۲۷].

نیری رضایی (۱۳۸۲)، تاثیر انتشار گزارش‌های مالی میان دوره‌ای بر قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران طی سنوات ۱۳۷۶ تا ۱۳۷۹ را بررسی نمود. وی به این نتیجه رسید که سود هر سهم مستخرجه از گزارش‌های میان دوره‌ای بر قیمت سهام اثرگذار است [۱۰]. چیت‌سازان (۱۳۸۲)، به بررسی کفایت محتوای اطلاعاتی گزارش‌های مالی میان دوره‌ای تهیه شده بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲۲ در جهت تاثیر بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان با استفاده از تحقیق پیمایشی و طراحی پرسش‌نامه پرداخت. وی به این نتیجه رسید که گزارش‌های مالی میان دوره‌ای بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان اثر می‌گذارد [۴].

لامنی (۱۳۸۲)، به بررسی میزان کفایت افشای اقلام افشا شده در گزارش‌های مالی میان دوره‌ای ارائه شده به بورس اوراق بهادار تهران و درجه اهمیت هر یک از این اقلام از دیدگاه خریداران سهام پرداخت. وی با انجام این تحقیق پیمایشی اقدام به تعیین سازه‌های مهم گزارش‌های میان دوره‌ای از منظر خریداران سهام

کرد [۸]. اعتمادی و یارمحمدی (۱۳۸۲)، به بررسی عوامل مؤثر بر گزارشگری میان دوره‌ای بموقع در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. آن‌ها با مطالعه ۴۰ شرکت به این نتیجه رسیدند که اندازه شرکت، سودآوری شرکت، پیچیدگی عملکرد شرکت، عمر شرکت، ترکیب سهامداران و وجود سیستم بهای تمام شده بر بهنگام بودن اطلاعات میان دوره‌ای بی‌تاثیر بوده و تنها میزان معاملات سهام در دوره میان دوره‌ای رابطه مستقیم آماری با سرعت گزارشگری میان دوره‌ای داشته است [۱]. ثقفی و هاشمی (۱۳۸۳)، به بررسی تحلیلی رابطه بین جریان‌های نقدی عملیاتی و اقلام تعهدی برای ۷۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. آن‌ها در این پژوهش مدلی را برای پیش‌بینی جریان نقد عملیاتی ارائه نمودند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که جریان‌های نقدی عملیاتی با سود حسابداری و اجزای آن رابطه‌ای معنادار دارد [۳]. عرب‌مازازی و همکاران (۱۳۸۵)، طی پژوهشی به بررسی محتوای اطلاعاتی جریان‌های نقدی و تعهدی در بازار سرمایه ایران پرداختند. در این پژوهش آن‌ها به بررسی محتوای افزایشی و نسبی اطلاعاتی جریان‌های نقدی و اقلام تعهدی برای ۴۰۰ سال شرکت طی سال‌های ۱۳۷۹ الی ۱۳۸۲ پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که محتوای افزایشی اطلاعاتی اقلام تعهدی نسبت به جریان‌های نقدی عملیاتی بیشتر است. به علاوه، بار اطلاعاتی افزایشی اقلام تعهدی اختیاری بیشتر از اقلام تعهدی غیراختیاری است [۷].

۴- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و گردآوری

داده‌ها

جامعه آماری این پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۱ لغایت ۱۳۸۷ است. به منظور حفظ جامعیت پژوهش از نمونه‌گیری آماری استفاده نشده است، لذا نمونه آماری پژوهش برابر با جامعه آماری و معادل ۳۱۸ واحد تجاری بود، که در مجموع ۳۸۷۷ مشاهده مورد آزمون قرار گرفت. برای جمع‌آوری داده‌های اولیه پژوهش و محاسبه متغیرهای پژوهش از نرم‌افزار تدبیرپرداز نسخه گزارش سهام ۲ استفاده شد.

۵- فرضیه‌ها، متغیرهای پژوهش و روش‌های آماری

۵-۱- فرضیه‌های پژوهش

در این پژوهش، پرسش‌های اصلی عبارتند از این که آیا صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای مفید است؟ آیا صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی است؟ کدام یک از صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای (۳، ۶ و ۹ ماهه) دارای محتوای اطلاعاتی بالاتری است؟ کدام اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی افزایشی است؟ به منظور پاسخ‌گویی به این پرسش‌ها، فرضیه‌های زیر طراحی شد:

۵-۱-۱- میان صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و بازده سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی واحد تجاری رابطه معنادار آماری وجود دارد.

۵-۱-۲- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان بازده سهام سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۳- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان سودآوری سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۴- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان ایجاد جریان‌های نقدی سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۵- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان شرایط مالی سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان نقدینگی سالانه را پیش‌بینی کرد.

۵-۱-۷- اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی افزایشی هستند.

۵-۲- متغیرهای پژوهش

متغیرهای مستقل این پژوهش اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه، شامل سود/زیان ناخالص، سود/زیان عملیاتی، سود/زیان قبل از مالیات و سود/زیان خالص برای دوره‌های زمانی ۳، ۶ و ۹ ماهه است. به منظور هم‌مقیاس کردن متغیرهای پژوهش، در خصوص بررسی توان پیش‌بینی شرایط مالی و نقدینگی این متغیرها بر مبلغ کل دارایی‌های واحد تجاری تقسیم شدند تا معیار بهتری برای اندازه‌گیری آماری لحاظ شود.

از سود/زیان ناخالص سالانه، سود/زیان عملیاتی سالانه، سود/زیان قبل از مالیات سالانه و سود/زیان

از تکنیک آماری رگرسیون چندمتغیره در حالت حذف پسر و استفاده می‌شود. با توجه به خروجی مدل نهایی آن متغیرهایی که در آخرین مدل وجود دارند، متغیرهای دارای محتوای اطلاعاتی افزایش یافته هستند، زیرا حذف نشدن آن‌ها در مدل نهایی پیش‌بینی‌کننده، نشان‌دهنده مؤثر بودن این متغیرها در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان است.

۶- یافته‌های پژوهش

آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش در نگاره شماره ۲ ارائه شده است. همان‌طور که نگاره شماره ۲ نشان می‌دهد، انحراف معیار ارقام صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای با افزایش مدت دوره دارای روندی صعودی است. این موضوع می‌تواند نشات گرفته از گسترش فعالیت‌ها در دوره‌های مختلف باشد. انحراف معیار جریان وجوه نقد عملیاتی (۱۷.۱۹۴)، به میزان قابل ملاحظه‌ای از انحراف معیار اجزای صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای بیشتر است. علت این موضوع را منعطف‌تر بودن ارقام سود و زیان نسبت به جریان وجوه نقد می‌دانند [۷]. به علاوه، کشیدگی و چولگی متغیرهای سالانه از متغیرهای مربوط به صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای به مراتب بیشتر است و علت اصلی این موضوع را شاید بتوان گسترده‌تر شدن فعالیت‌های حسابداری و مالی در فصل پایانی سال مالی نسبت به دیگر فصول سال مالی دانست.

خالص سالانه به عنوان معیارهای توان سودآوری آتی استفاده شده است. به منظور بررسی توان ایجاد جریان نقدی از خالص جریان وجه نقد عملیاتی، خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی و خالص جریان وجه نقد سالانه استفاده شد. به منظور مطالعه شرایط مالی و نقدینگی سالانه، به ترتیب از اهرم مالی سالانه و نسبت خالص سرمایه در گردش به جمع دارایی‌ها استفاده شد.

۵-۳- روش‌های آماری

در این پژوهش همانند دیگر پژوهش‌های نزدیک به موضوع، از تحلیل رگرسیون خطی چندمتغیره به عنوان ابزار تحقیق استفاده شد [۲ و ۷]. تجزیه و تحلیل رگرسیونی چندمتغیره در حالت‌های مختلفی، نظیر: ورود تمام متغیرها^۱، گام به گام^۲، حذف پسر^۳ و حذف پیشرو^۴ قابل اجراست. به منظور بررسی محتوای نسبی اطلاعات صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای از تکنیک رگرسیون چندمتغیره ساده در حالت ورود تمامی متغیرها استفاده شد. در صورت وجود یک معادله رگرسیونی معنادار می‌توان به این نتیجه رسید که آن صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی بوده و مفید است و از آماره F مدل ارائه شده که بیانگر معناداری مدل رگرسیونی است، به عنوان معیاری برای مقایسه محتوای اطلاعاتی صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای استفاده شده است. به منظور بررسی محتوای افزایش یافته اطلاعاتی ارقام صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای،

- 1 Enter
- 2 Stepwise
- 3 Backward Elimination
- 4 Forward Elimination

نگاره (۲): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد مشاهدات	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار	ضریب چولگی	ضریب کشیدگی
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۲۰۳	۰.۱۸۳	۰.۰۴۳	۰.۰۳۱	۰.۰۰۱	۰.۴۲۰
	OI3	-۰.۲۱۷	۰.۱۶۶	۰.۰۳۳	۰.۰۳۱	۰.۰۰۱	-۰.۵۷۲
	EBT3	-۰.۳۱۳	۰.۱۸۳	۰.۰۳۲	۰.۰۳۷	۰.۰۰۱	-۱.۴۰۰
	NI3	-۰.۳۱۳	۰.۱۷۱	۰.۰۲۷	۰.۰۳۴	۰.۰۰۱	-۱.۸۶۷
صورت شش ماهه	GI6	-۰.۴۲۸	۰.۴۰۶	۰.۰۹۷	۰.۰۶۷	۰.۰۰۵	۰.۵۶۸
	OI6	-۰.۴۸۰	۰.۳۵۱	۰.۰۷۴	۰.۰۶۶	۰.۰۰۴	-۰.۲۷۸
	EBT6	-۰.۵۶۹	۰.۳۶۵	۰.۰۷۲	۰.۰۷۵	۰.۰۰۶	-۰.۴۱۵
	NI6	-۰.۵۶۹	۰.۳۵۷	۰.۰۶۳	۰.۰۶۸	۰.۰۰۵	-۰.۷۵۸
صورت نه ماهه	GI9	-۰.۷۶۷	۰.۶۰۵	۰.۱۴۸	۰.۰۹۸	۰.۰۱۰	۰.۱۱۷
	OI9	-۰.۸۴۲	۰.۵۶۵	۰.۱۱۴	۰.۰۹۵	۰.۰۰۹	-۰.۰۹۳
	EBT9	-۰.۹۷۹	۰.۵۷۵	۰.۱۱۳	۰.۱۱۰	۰.۰۱۲	-۰.۲۰۶
	NI9	-۰.۹۷۹	۰.۵۶۷	۰.۰۹۸	۰.۱۰۱	۰.۰۱۰	-۰.۴۳۳
متغیرهای سالانه	GI12	-۰.۵۳۶	۱۲۸.۴۲	۰.۳۳۵	۳۸۸۴	۱۵.۰۸۷	۳۲.۹۶۴
	OI12	-۱.۳۷۲	۶۶.۳۱۴	۰.۲۲۳	۲.۰۰۹	۴.۰۳۵	۳۲.۷۳۲
	EBT12	-۱.۱۳۷	۱۱۰.۹۵	۰.۲۶۸	۳.۳۵۷	۱۱.۲۶۹	۳۲.۹۴۹
	NI12	-۱.۳۷۲	۶۳.۴۰۹	۰.۲۰۰	۱.۹۲۱	۳.۶۸۹	۳۲.۷۵۹
	OCF12	-۵۶۷.۷	۰.۶۹۹	-۰.۳۸۹	۱۷.۱۹۴	۲۹۵.۶۴	-۳۳.۰۲۷
	CFBFT12	-۵۶۸.۲	۰.۶۱۵	-۰.۵۶۴	۱۷.۲۰۰	۲۹۵.۹۲۱	-۳۳.۰۲۸
	CF12	-۱۳.۰۸	۰.۳۳۹	-۰.۰۰۷	۰.۳۹۷	۰.۱۵۸	-۳۲.۶۱۱
	DEBT	۰.۰۳۹	۷.۴۷۴	۰.۶۵۹	۰.۳۰۵	۰.۰۹۳	۱۱.۱۵۶
	WC	-۶.۲۲۶	۰.۷۰۵	۰.۰۵۰	۰.۳۰۰	۰.۰۹۰	-۹.۴۵۳
	RET12	-۱.۰۰۰	۱۹.۲۹۰	۰.۳۳۵	۱.۰۳۵	۱.۰۷۱	۷.۴۷۸

در این پژوهش GI سود/زیان ناخالص، OI سود عملیاتی، EBT سود/زیان خالص قبل از مالیات، NI سود/زیان خالص، OCF جریان وجه نقد عملیاتی، CFBFT خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی، CF خالص کل جریان وجه نقد، DEBT اهرم مالی، WC نسبت خالص سرمایه در گردش به جمع دارایی‌ها و RET بازدهی سهام است.

به منظور بررسی وجود رابطه آماری میان ارقام صورت سود و زیان میان دوره‌ای با بازده سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد که نتایج مربوط به آن در نگاره شماره ۳ آمده است.

۱-۶- میان صورت سود و زیان میان دوره‌ای و توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی واحد تجاری رابطه معنادار آماری وجود دارد.

نگاره (۳): ضریب همبستگی میان متغیرها

CF 12	BFCF 12	OCF 12	NET 12	OI 12	EBT 12	GROS S12	DEPT	WC	RET	ضریب همبستگی اسپیرمن	
۰.۱۴۷	-۰.۱۸۲	۰.۵۷۸	۰.۷۹۵	۰.۸۲۶	۰.۸۰۰	۰.۸۵۵	۰.۱۶۵	۰.۱۵۰	-۰.۲۳۶	GI3	صورت سه ماهه
۰.۱۳۶	-۰.۱۷۵	۰.۵۷۶	۰.۸۰۶	۰.۸۳۱	۰.۸۱۲	۰.۸۳۴	۰.۱۳۲	۰.۱۴۷	-۰.۳۱۱	OI3	
۰.۱۳۳	-۰.۱۳۶	۰.۶۱۰	۰.۸۶۶	۰.۸۴۹	۰.۸۷۰	۰.۸۳۸	۰.۱۶۸	۰.۲۱۴	-۰.۴۳۲	EBT3	
۰.۱۳۲	-۰.۱۳۶	۰.۶۰۸	۰.۸۶۶	۰.۸۴۶	۰.۸۶۹	۰.۸۳۴	۰.۱۶۹	۰.۲۱۰	-۰.۴۴۷	NET3	
۰.۱۴۰	-۰.۱۷۳	۰.۶۰۲	۰.۸۴۱	۰.۸۷۸	۰.۸۴۶	۰.۹۰۵	۰.۲۲۱	۰.۱۹۲	-۰.۲۶۰	GI6	صورت شش ماهه
۰.۱۳۵	-۰.۱۶۴	۰.۶۰۱	۰.۸۵۰	۰.۸۸۳	۰.۸۵۶	۰.۸۸۰	۰.۲۰۹	۰.۱۸۰	-۰.۳۲۷	OI6	
۰.۱۳۲	-۰.۱۳۳	۰.۶۱۵	۰.۹۰۵	۰.۸۷۵	۰.۹۰۹	۰.۸۶۶	۰.۲۴۰	۰.۲۲۲	-۰.۴۲۸	EBT6	
۰.۱۲۷	-۰.۱۳۷	۰.۶۱۱	۰.۹۰۶	۰.۸۷۲	۰.۹۰۹	۰.۸۶۲	۰.۲۳۸	۰.۲۱۲	-۰.۴۳۷	NET6	
۰.۱۵۸	-۰.۱۶۶	۰.۶۱۳	۰.۸۴۰	۰.۸۸۱	۰.۸۴۶	۰.۹۰۳	۰.۲۳۰	۰.۱۸۵	-۰.۲۲۶	GI9	صورت نه ماهه
۰.۱۵۳	-۰.۱۵۹	۰.۶۱۳	۰.۸۵۵	۰.۸۸۸	۰.۸۶۲	۰.۸۸۳	۰.۲۱۹	۰.۱۷۹	-۰.۲۹۸	OI9	
۰.۱۶۲	-۰.۱۲۷	۰.۶۳۴	۰.۹۱۸	۰.۸۸۸	۰.۹۲۳	۰.۸۷۲	۰.۲۵۹	۰.۲۲۷	-۰.۴۱۰	EBT9	
۰.۱۶۱	-۰.۱۳۰	۰.۶۳۰	۰.۹۲۰	۰.۸۸۵	۰.۹۲۳	۰.۸۶۹	۰.۲۶۱	۰.۲۲۳	-۰.۴۲۶	NET9	
P-Value کلیه ضرایب همبستگی کمتر از ۰.۰۱ بود.											

میان دوره‌ای با متغیرهای مربوط به توان کسب سود سالانه با میانگین‌های بالاتر از ۸۶ درصد، بیشترین ضرایب همبستگی را به خود اختصاص دادند. پس از این متغیرها، خالص جریان وجه نقد عملیاتی، بازدهی سالانه سهام، اهرم مالی و نسبت نقدینگی به ترتیب با میانگین ۶۰/۷، ۳۵/۳-، ۲۰/۹ و ۱۹/۵ درصد دارای بیشترین ضرایب همبستگی با ارقام صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای بودند. بنابراین، فرضیه اصلی اول

نتایج مندرج در نگاره شماره ۳ نشان داد که ارقام صورت سود و زیان میان دوره‌ای با بازدهی سالانه سهام، توان کسب سود، ایجاد جریان‌های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی سالانه رابطه معنادار آماری وجود دارد. این رابطه آماری با بازدهی سالانه سهم و خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی معکوس بوده، در سایر موارد رابطه‌ای مثبت مشاهده شد. افزون بر این، ارقام صورت سود و زیان

استفاده می‌شود. با توجه به نگاره شماره ۴ و نتایج مندرج به آن، می‌توان به این نتیجه رسید که صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای نه ماهه دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی نسبت به سایر صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای است. به علاوه، نتایج آزمون آماری در این بخش بیان کرد که از میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای سود/زیان قبل از مالیات دارای محتوای اطلاعاتی نسبی نیست، چرا که در ضریب آن با توجه به آماره t ، هر سه صورت مالی از لحاظ آماری معنادار نیست. سود/زیان ناخالص و سود/زیان خالص در تمامی مدل‌های رگرسیونی ارائه شده دارای ضریب مثبت بودند، این در حالی است که ضرایب مربوط به سود/زیان عملیاتی و سود/زیان قبل از مالیات در مدل‌های رگرسیونی منفی بود.

۳-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان سودآوری سالانه را پیش‌بینی کرد.

منظور از سودآوری سالانه در این پژوهش، اقلام مندرج در صورت سود و زیان سالانه شرکت است. که در این قسمت از پژوهش، با استفاده از سود/زیان ناخالص سالانه، سود/زیان عملیاتی سالانه، سود/زیان قبل از مالیات سالانه و سود/زیان خالص سالانه اقدام به بررسی محتوای نسبی اطلاعات مندرج در صورت‌های میان‌دوره‌ای شد. نتایج مربوط به آن در نگاره‌های ۵ تا ۸ آورده شده است. نتایج مربوط به محتوای نسبی اطلاعات مندرج در صورت‌های میان‌دوره‌ای برای پیش‌بینی سود ناخالص در نگاره شماره ۵ آمده است.

را در سطح ۹۵ درصد نمی‌توان رد کرد. رابطه میان جریان نقدی عملیاتی و تمامی اجزای صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای، رابطه مستقیمی است که نتایج همانند تحقیقات دیگر بود [۵ و ۷]. به علاوه، میان بازدهی سالانه سهم و اجزای صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای رابطه معکوس مشاهده شد که این نتیجه نیز همانند نتایج پژوهش‌های دیگر بود [۵ و ۷]. شاید علت اصلی این موضوع را بتوان عدم کارایی مطلوب بازار سرمایه دانست. نتایج همچنین نشان داد که میان اجزای صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و اجزای صورت سود و زیان سالانه رابطه‌ای مستقیم وجود دارد، به علت اینکه صورت سود و زیان سالانه نتیجه نهایی عملکرد است که بخشی از آن در مقاطع مختلف زمانی توسط صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای بیان شده است. وجود چنین رابطه‌ای منطقی به نظر می‌رسد. در نهایت، میان اهرم مالی و نسبت خالص سرمایه در گردش به جمع دارایی‌ها رابطه مستقیم آماری معنادار مشاهده شد؛ بدین معنی که شرکت‌های با سودآوری میان‌دوره‌ای بالاتر، علاوه بر فزونی استفاده از بدهی در ساختار سرمایه خود دارای نقدینگی بالاتری نیز هستند.

۲-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان بازده سهام سالانه را پیش‌بینی کرد.

در این بخش به بررسی محتوای نسبی اطلاعات صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای با استفاده از توانایی پیش‌بینی بازده سالانه سهام پرداخته شد. همان‌گونه که در بخش روش‌های آماری پژوهش ذکر شد، به منظور بررسی وجود محتوای اطلاعاتی از آماره F

نگاره (۴): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و بازده سالانه سهام

بازدهی	عامل	ضریب رگرسیون	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W**	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۵.۶۳۷	۲.۰۵۸	۰.۰۴۰	۷.۱۱۲	۰.۰۰۰	۱.۷۴۶	۰.۱۶۰	۰.۰۲۶
	OI3	-۱۰.۸۰۲	-۲.۶۲۵	۰.۰۰۹					
	EBT3	-۱۴.۰۶۷	-۱.۸۱۷	۰.۰۷۰					
	NI3	۲۳.۱۳۵	۳.۰۶۰	۰.۰۰۲					
صورت شش ماهه	GI6	۲.۴۴۲	۱.۹۲۱	۰.۰۵۵	۷.۲۸۹	۰.۰۰۰	۱.۷۰۲	۰.۱۶۲	۰.۰۲۶
	OI6	-۳.۷۸۴	-۲.۰۶۶	۰.۰۳۹					
	EBT6	-۱.۱۷۲	-۰.۳۹۳	۰.۶۹۴					
	NI6	۴.۸۵۶	۱.۷۱۲	۰.۰۸۷					
صورت نه ماهه	GI9	۲.۴۸۷	۲.۲۷۲	۰.۰۲۳	۱۸.۵۶۶	۰.۰۰۰	۱.۷۰۳	۰.۲۵۳	۰.۰۶۴
	OI9	-۵.۳۰۰	-۳.۶۱۸	۰.۰۰۰					
	EBT9	-۳.۴۷۸	-۱.۴۵۱	۰.۱۴۷					
	NI9	۸.۳۱۶	۳.۵۷۳	۰.۰۰۰					

** آماره دوربین واتسون به منظور بررسی عدم خود همبستگی در روند متغیر وابسته استفاده می‌شود. بازه عددی این آماره بین ۰ و ۴ است و هراندازه این آماره به صفر (یا ۴) نزدیکتر شود، به معنای وجود خودهمبستگی مثبت/منفی در روند متغیر وابسته است. کلیه آماره‌های دوربین واتسون پژوهش در بازه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد قرار داشتند.

نگاره (۵): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و سود/زیان ناخالص سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۳۸۶	-۴.۶۲۴	۰.۰۰۰	۷۲.۳۷۱	۰.۰۰۰	۱.۹۵۷	۰.۴۵۹
	OI3	۵.۲۲۹	۵.۳۸۷	۰.۰۰۰				
	EBT3	-۰.۰۸۲	-۰.۰۲۴	۰.۹۸۱				
	NI3	-۰.۰۲۶	-۰.۰۰۷	۰.۹۹۵				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۴۴۷	۴.۶۳۸	۰.۰۰۰	۷۹.۲۸۶	۰.۰۰۰	۱.۹۶۹	۰.۴۷۵
	OI6	۱.۶۸۵	۳.۵۳۷	۰.۰۰۰				
	EBT6	-۳.۰۲۴	-۲.۰۸۴	۰.۰۳۷				
	NI6	۳.۲۷۸	۲.۱۴۹	۰.۰۳۲				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۲۵۳	۳.۸۰۹	۰.۰۰۰	۷۸.۲۳۱	۰.۰۰۰	۱.۹۷۹	۰.۴۷۳
	OI9	۱.۱۳۰	۳.۰۳۰	۰.۰۰۲				
	EBT9	-۲.۵۰۴	-۲.۱۵۷	۰.۰۳۱				
	NI9	۲.۹۵۰	۲.۴۷۸	۰.۰۱۳				

با استفاده از این نتایج، می‌توان گفت به‌رغم نبود تفاوت زیاد در معناداری مدل‌های بیان شده، صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای شش‌ماهه دارای بالاترین محتوای اطلاعاتی نسبی میان صورت‌های مالی مختلف است؛ به گونه‌ای که مدل طراحی شده در این روش، توانایی بازگویی ۲۲/۶ درصد از تغییرات سود ناخالص سالانه را داراست. در میان اقلام تشکیل‌دهنده صورت‌های میان‌دوره‌ای سود/زیان قبل از مالیات، علاوه بر دارا بودن ضریب منفی، دارای پایین‌ترین محتوای اطلاعاتی نسبت به سایر اجزای تشکیل‌دهنده این صورت‌ها بود.

نگاره ۶ نتایج مربوط به قدرت پیش‌بینی سود عملیاتی سالانه با استفاده از صورت‌های سود و زیان

میان‌دوره‌ای و اقلام آن‌ها را بیان می‌کند. بنابر نتایج حاصله، هر سه صورت به شیوه مطلوبی توان پیش‌بینی سود عملیاتی سالانه را دارند. از میان انواع صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای، صورت نه‌ماهه دارای بیشترین محتوای نسبی اطلاعات برای پیش‌بینی سود عملیاتی سالانه بود. صورت‌های سه، شش و نه‌ماهه به ترتیب دارای ضریب تعیین ۳۳/۹، ۳۶/۷ و ۳۷/۲ درصد هستند که بدین ترتیب می‌توان بیش از یک سوم تغییرات مربوط به سود/زیان عملیاتی را با استفاده از اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای توضیح داد.

نگاره (۶): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و سود/زیان عملیاتی سالانه

R ²	R	D.W	P-Value	آماره F	P-Value	آماره t	ضریب رگرسیونی	عامل	
۰.۳۳۹	۰.۵۸۲	۱.۹۵۵	۰.۰۰۰	۱۳۹.۳۴۶	۰.۰۰۰	-۸.۵۹۶	۰.۳۷۲	GI3	صورت سه ماهه
					۰.۸۴۵	۰.۱۹۵	۰.۰۹۸	OI3	
					۰.۲۵۷	۱.۱۱۳	۲.۰۸۴	EBT3	
					۰.۲۹۹	۱.۰۳۸	۲.۰۶۱	NI3	
۰.۳۶۷	۰.۶۰۶	۱.۹۷۶	۰.۰۰۰	۱۵۷.۴۱۲	۰.۰۱۳	۲.۴۹۵	۰.۱۲۳	GI6	صورت شش ماهه
					۰.۲۵۱	-۱.۱۵۰	-۰.۲۸۰	OI6	
					۰.۱۸۲	-۱.۳۳۷	-۰.۹۹۳	EBT6	
					۰.۰۰۰	۳.۹۸۳	۳.۱۱۰	NI6	
۰.۳۷۲	۰.۶۱۰	۱.۹۸۶	۰.۰۰۰	۱۶۱.۰۴۶	۰.۰۷۶	۱.۷۷۴	۰.۰۶۰	GI9	صورت نه ماهه
					۰.۰۹۴	-۱.۶۷۶	-۰.۳۱۸	OI9	
					۰.۵۳۷	-۰.۶۱۷	-۰.۳۶۴	EBT9	
					۰.۰۰۱	۳.۲۶۹	۱.۹۸۱	NI9	

در مدل‌های طراحی شده توسط تکنیک تحلیل رگرسیونی چندمتغیره به منظور پیش‌بینی سود/زیان قبل از مالیات سالانه، این نتیجه حاصل شد که سطح

معناداری مدل پیش‌بینی‌کننده در هر سه صورت مالی میان‌دوره‌ای تا حدود زیادی برابر بوده، دارای اختلاف چشم‌گیری نیست.

نگاره (۷): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و سود (زیان) قبل از مالیات سالانه

R ²	R	D.W	P-Value	آماره F	P-Value	آماره t	ضریب رگرسیونی	عامل	
۰.۲۲۹	۰.۴۷۵	۱.۹۴۵	۰.۰۰۰	۸۰.۴۵۴	۰.۰۰۰	-۶.۸۰۶	-۰.۴۹۳	GI3	صورت سه ماهه
						۵.۷۴۹	۴.۸۳۶	OI3	
						-۰.۶۲۴	-۱.۹۱۹	EBT3	
						۰.۷۳۳	-۲.۴۳۵	NI3	
۰.۲۳۲	۰.۴۸۱	۱.۹۴۰	۰.۰۰۰	۸۱.۸۰۷	۰.۰۰۰	۲.۶۵۸	۰.۲۲۴	GI6	صورت شش ماهه
						۳.۳۸۰	۱.۴۰۸	OI6	
						-۲.۶۹۴	-۳.۴۱۸	EBT6	
						-۳.۱۱۷	۴.۲۳۵	NI6	
۰.۲۳۱	۰.۴۸۱	۱.۹۵۵	۰.۰۰۰	۸۱.۶۸۳	۰.۰۰۰	۲.۱۰۸	۰.۱۲۲	GI9	صورت نه ماهه
						۲.۵۱۹	۰.۸۲۰	OI9	
						-۲.۴۶۱	-۲.۴۹۳	EBT9	
						۳.۲۴۳	۳.۳۷۰	NI9	

بیشترین محتوای نسبی اطلاعات برای پیش‌بینی سود/زیان خالص سالانه است. این مدل توانایی بیان بیش از ۳۴ درصدی تغییرات سود/زیان خالص سالانه را دارد.

علاوه بر این، نتایج نشان داد که مهمترین قلم صورت سود و زیان میان دوره‌ای برای پیش‌بینی سود/زیان خالص سالانه، سود/زیان خالص تحقق یافته در صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای است.

شایان ذکر است که هر سه مدل طراحی شده مربوط به هر سه صورت سود/زیان میان دوره‌ای از لحاظ آماری با اهمیت بوده که نشانگر خوبی برای بیان داشتن محتوای اطلاعاتی این صورت‌هاست. در مدل‌های طراحی شده توسط تکنیک رگرسیون چندمتغیره به منظور پیش‌بینی سود/زیان خالص سالانه که در نگاره ۸ آمده است، مدلی که از صورت میان دوره‌ای نه ماهه استفاده نموده، دارای

نگاره (۸): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و سود / زیان خالص سالانه

R ²	R	D.W	P-Value	آماره F	P-Value	آماره t	ضریب رگرسیونی	عامل	
۰.۳۰۱	۰.۵۴۹	۱.۹۴۷	۰.۰۰۰	۱۱۷.۰۴۸	۰.۰۰۰	-۷.۹۰۵	-۰.۳۲۸	GI3	صورت سه ماهه
						۰.۸۵۱	۰.۱۸۸	OI3	
						-۰.۱۹۲	-۰.۳۳۹	EBT3	
						۰.۰۲۳	۲.۲۷۹	NI3	
۰.۳۲۸	۰.۵۷۳	۱.۹۶۸	۰.۰۰۰	۱۳۲.۶۱۱	۰.۰۰۰	۲.۲۸۱	۰.۱۰۸	GI6	صورت شش ماهه
						-۱.۱۸۳	-۰.۲۷۷	OI6	
						-۲.۴۷۶	-۱.۷۶۹	EBT6	
						۵.۰۹۰	۳.۸۲۰	NI6	
۰.۳۳۷	۰.۵۸۰	۱.۹۷۹	۰.۰۰۰	۱۳۷.۸۷۰	۰.۰۰۰	۱.۸۴۹	۰.۰۶۰	GI9	صورت نه ماهه
						-۱.۷۶۹	-۰.۳۲۲	OI9	
						-۱.۹۶۶	-۱.۱۱۴	EBT9	
						۴.۶۵۷	۲.۷۰۷	NI9	

با استفاده از اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای می‌توان به شیوه‌ای مطلوب جریان وجوه نقد عملیاتی سالانه را پیش‌بینی کرد، به گونه‌ای که اقلام مندرج در صورت نه ماهه می‌توانند تا میزان ۶۷/۶ درصد از تغییرات جریان وجه نقد عملیاتی سالانه را تبیین نمایند. با توجه به اعداد مندرج در نگاره ۹ می‌توان به این نتیجه رسید که صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای نه، شش و سه ماهه، به ترتیب دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی نسبی برای پیش‌بینی جریان وجوه نقد عملیاتی سالانه بودند. علاوه بر این، کلیه اجزای صورت‌ها در معادلات برآورد شده دارای ضرایب معنادار هستند و در پیش‌بینی جریان نقدی دارای اهمیت هستند. نکته دیگری که می‌توان به آن توجه کرد، این است که هر سه صورت میان‌دوره‌ای مورد مطالعه، توانایی بالایی در تبیین تغییرات جریان وجوه نقد ناشی از عملیات اصلی سالانه دارند، چرا که ضرایب تعیین هر سه مدل بالاتر از ۵۰ درصد است.

در نهایت، با مقایسه میانگین آماره F بیان شده در نگاره‌های ۵ تا ۸ می‌توان چنین گفت که با اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای، به ترتیب برای پیش‌بینی سود/زیان عملیاتی سالانه، سود/زیان خالص سالانه، سود/زیان قبل از مالیات سالانه و سود/زیان ناخالص سالانه دارای بیشترین تا کمترین محتوای اطلاعاتی هستند. به طور کلی، با توجه به اینکه همه مدل‌های ارائه شده در این بخش در سطح بالای آماری قابل پذیرش است، فرضیه دوم پژوهش در خصوص این‌که صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی برای پیش‌بینی قدرت سودآوری آتی شرکت‌هاست را نمی‌توان رد کرد.

۴-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان ایجاد جریان‌های نقدی سالانه را پیش‌بینی کرد.

نگاره (۹): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	-۰.۱۵۵	۰.۰۰۰	۲۸۶.۹۶۷	۰.۰۰۰	۱.۹۵۰	۰.۷۱۷	۰.۵۱۴
	OI3	۲.۹۷۴	۰.۰۰۰					
	EBT3	-۱۰.۰۳۵	۰.۰۰۰					
	NI3	۱۱.۵۵۵	۰.۰۰۰					
صورت شش ماهه	GI6	۰.۳۲۶	۰.۰۰۰	۳۸۱.۵۰۹	۰.۰۰۰	۱.۶۵۷	۰.۷۶۴	۰.۵۸۴
	OI6	۰.۶۵۹	۰.۰۰۰					
	EBT6	-۶.۳۳۰	۰.۰۰۰					
	NI6	۷.۵۴۴	۰.۰۰۰					
صورت نه ماهه	GI9	۰.۱۶۴	۰.۰۰۰	۵۶۶.۲۰۵	۰.۰۰۰	۱.۶۷۶	۰.۸۲۲	۰.۶۷۶
	OI9	۱.۶۱۱	۰.۰۰۰					
	EBT9	-۵.۹۵۰	۰.۰۰۰					
	NI9	۵.۹۰۶	۰.۰۰۰					

اجزای این صورت باشند. به علاوه، صورت سه ماهه نیز دارای محتوای اطلاعاتی بیشتری نسبت به صورت نه ماهه است. به بیانی دیگر، علی‌رغم اینکه هر سه صورت میان دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی هستند، مربوط‌ترین صورت سود و زیان میان دوره‌ای برای پیش‌بینی جریان وجوه نقد قبل از تامین مالی سالانه صورت شش ماهه است. این صورت توانایی پیش‌بینی ۳۳/۹ درصد از تغییرات جریان وجوه نقد قبل از تامین مالی سالانه را دارد.

نتایج مندرج در نگاره ۱۰ به بیان توان پیش‌بینی‌کنندگی اطلاعات صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای برای خالص جریان وجه نقد قبل از تامین مالی سالانه پرداخته است. نتایج این بخش، چنین بیان می‌دارد که صورت شش ماهه دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی در میان دیگر صورت‌های میان دوره‌ای است. به علاوه، کلیه اقلام مندرج در این صورت دارای ضرایب معنادار آماری هستند، که می‌توانند نشان‌دهنده محتوای اطلاعاتی نسبی تمامی

نگاره (۱۰): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و خالص جریان وجه نقد قبل از تامین مالی سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۰.۲۶۹	۱۰.۳۷۱	۳۹.۴۵۵	۰.۰۰۰	۱.۳۲۶	۰.۳۵۶	۰.۱۲۷
	OI3	-۲.۱۱۹	-۷.۰۲۹		۰.۰۰۰			
	EBT3	۰.۴۵۷	۰.۴۱۵		۰.۶۷۹			
	NI3	۰.۵۵۴	۰.۴۶۵		۰.۶۴۲			
صورت شش ماهه	GI6	۰.۲۶۶	۱۰.۰۸۹	۱۳۹.۰۴۲	۰.۰۰۰	۱.۵۷۸	۰.۵۸۲	۰.۳۳۹
	OI6	-۲.۷۷۵	-۲۱.۳۴		۰.۰۰۰			
	EBT6	۳.۷۵۴	۹.۴۷۵		۰.۰۰۰			
	NI6	-۲.۰۳۵	-۴.۸۸۹		۰.۰۰۰			
صورت نه ماهه	GI9	۰.۱۷۵	۸.۲۷۹	۳۰.۷۶۶	۰.۰۰۰	۱.۲۸۷	۰.۳۱۹	۰.۱۰۲
	OI9	-۰.۵۷۱	-۴.۸۲۱		۰.۰۰۰			
	EBT9	۰.۴۶۱	۱.۲۴۹		۰.۲۱۲			
	NI9	-۰.۴۲۴	-۱.۱۲۲		۰.۲۶۲			

سالانه را دارند. از میان این سه صورت میان دوره‌ای، صورت‌های شش و نه ماهه هر کدام به تنهایی توانستند بیش از ۵۸ درصد تغییرات خالص جریان وجه نقد سالانه را تبیین نمایند.

نتیجه پژوهش در خصوص توان پیش‌بینی خالص جریان وجه نقد سالانه توسط صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای نشان داد که هر سه صورت دارای توانایی لازم برای پیش‌بینی خالص جریان وجه نقد

نگاره (۱۱): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و خالص جریان وجه نقد سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۰.۱۶۴	۱۷.۴۲۸	۰.۰۰۰	۱۳۰.۶۱۱	۱.۹۷۳	۰.۵۷۰	۰.۳۲۵
	OI3	۰.۵۹۳	۵.۴۲۷	۰.۰۰۰				
	EBT3	-۳.۱۰۷	-۷.۷۷۵	۰.۰۰۰				
	NI3	۲.۷۵۶	۶.۳۸۵	۰.۰۰۰				
صورت شش ماهه	GI6	۰.۳۲۷	۳۷.۹۱۱	۰.۰۰۰	۳۷۹.۷۰۳	۱.۸۲۴	۰.۷۶۴	۰.۵۸۳
	OI6	-۰.۴۷۵	-۱۱.۱۶	۰.۰۰۰				
	EBT6	-۰.۹۳۷	-۷.۲۲۲	۰.۰۰۰				
	NI6	۱.۱۹۷	۸.۷۷۹	۰.۰۰۰				
صورت نه ماهه	GI9	۰.۲۰۷	۳۵.۳۰۵	۰.۰۰۰	۳۹۷.۵۷۴	۱.۸۲۱	۰.۷۷۱	۰.۵۹۴
	OI9	۰.۱۱۴	۳.۴۶۸	۰.۰۰۱				
	EBT9	-۱.۵۹۳	-۱۵.۵۸	۰.۰۰۰				
	NI9	۱.۴۶۴	۱۳.۹۶۵	۰.۰۰۰				

با توجه به نتایج مندرج در نگاره‌های ۹ تا ۱۱، اطلاعات مندرج در صورت‌های میان‌دوره‌ای قابلیت لازم را برای پیش‌بینی ایجاد وجوه نقد سالانه دارند. البته، با توجه ضریب معناداری معادلات رگرسیونی برآورد شده می‌توان به این نتیجه رسید که توان پیش‌بینی برای خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه بیشتر از سایر موارد است. در نهایت، می‌توان چنین گفت که صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی لازم برای پیش‌بینی توان ایجاد وجه نقد سالانه است.

۶-۵- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان شرایط مالی سالانه را پیش‌بینی کرد.

یکی از اهداف بیان شده در استاندارد شماره ۲۲، برای انتشار گزارش‌های مالی میان‌دوره‌ای ارائه

اطلاعات لازم به منظور بررسی شرایط مالی سالانه واحد تجاری است. در این بخش، با استفاده از اهرم مالی - که یکی از پرکاربردترین نسبت‌های مالی مورد استفاده در پژوهش‌هاست - به بررسی توانایی پیش‌بینی این نسبت با استفاده از اطلاعات مندرج در صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای پرداخته می‌شود. نتایج مندرج در نگاره شماره ۱۲ نشان می‌دهد که این صورت‌های میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی لازم برای پیش‌بینی اهرم مالی هستند. البته صورت نه ماهه بیشترین محتوای اطلاعاتی را برای پیش‌بینی اهرم مالی داراست. از میان اقلام تشکیل‌دهنده صورت‌های میان‌دوره‌ای، سود/زیان خالص مندرج در این گزارش‌ها، دارای بهترین وضعیت اطلاعاتی برای پیش‌بینی اهرم مالی سالانه است. صورت‌های میان‌دوره‌ای سه، شش و نه ماهه، به ترتیب دارای ضریب تعیین ۲۲، ۲۵ و ۳۰ درصدی برای پیش‌بینی اهرم مالی سالانه هستند.

نگاره (۱۲): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان دوره‌ای و اهرم مالی سالانه

عامل	ضریب رگرسیونی	آماره t	P-Value	آماره F	P-Value	D.W	R	R ²
صورت سه ماهه	GI3	۰.۳۹۸	۰.۵۵۳	۷۹.۳۵	۰.۵۸۰	۱.۴۳۵	۰.۴۷۶	۰.۲۲۶
	OI3	۱.۴۹۴	۱.۳۸۳		۰.۱۶۷			
	EBT3	۵.۹۹۹	۲.۹۵۱		۰.۰۰۳			
	NI3	-۱۱.۹۵۱	-۶.۰۲۱		۰.۰۰۰			
صورت شش ماهه	GI6	-۰.۰۳۰	-۰.۰۹۰	۹۴.۸۰۴	۰.۹۲۸	۱.۳۷۹	۰.۵۰۹	۰.۲۵۹
	OI6	۰.۴۲۵	۰.۹۰۳		۰.۳۶۷			
	EBT6	۱.۳۴۰	۱.۷۴۸		۰.۰۸۱			
	NI6	-۴.۰۴۸	-۵.۵۵۴		۰.۰۰۰			
صورت نه ماهه	GI9	۱.۲۱۸	۴.۳۸۹	۱۱۹.۳۶۱	۰.۰۰۰	۱.۳۹۴	۰.۵۵۳	۰.۳۰۵
	OI9	-۱.۲۸۰	-۳.۴۴۳		۰.۰۰۱			
	EBT9	۳.۲۸۱	۵.۳۹۳		۰.۰۰۰			
	NI9	-۵.۰۰۹	-۸.۴۷۹		۰.۰۰۰			

بورسی برای پیش‌بینی این نسبت آزمون گردید. از نتایج مربوطه که در نگاره شماره ۱۳ آمده است، می‌توان به این نتیجه رسید که هر سه صورت میان‌دوره‌ای محتوای اطلاعاتی لازم برای پیش‌بینی نقدینگی سالانه را دارند.

البته، صورت میان‌دوره‌ای نه ماهه دارای بیشترین محتوای اطلاعاتی برای پیش‌بینی نقدینگی سالانه است، به گونه‌ای که این صورت و اقلام مندرج در آن توانایی تبیین ۱۶/۸ درصد از تغییرات در نقدینگی سالانه را داراست. از میان اقلام اصلی تشکیل‌دهنده صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای، سود خالص معنادارترین ضریب را دارد.

بنابراین، می‌توان به این نتیجه رسید که صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای محتوای اطلاعاتی کافی را برای بیان وضعیت مالی سالانه واحد تجاری دارا هستند.

۶-۶- با استفاده از اقلام مندرج در صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای می‌توان نقدینگی سالانه را پیش‌بینی کرد.

خالص سرمایه در گردش که حاصل کسر کل بدهی‌های جاری پایان سال از جمع دارایی‌های جاری پایان سال است، به عنوان معیار نقدینگی سالانه در نظر گرفته شده و با استفاده از تحلیل رگرسیونی چند متغیره، وجود محتوای اطلاعاتی در صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای انتشار یافته توسط شرکت‌های

نگاره (۱۳): بررسی رابطه میان اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای و نسبت خالص سرمایه در گردش به دارایی سالانه

R ²	R	D.W	P-Value	آماره F	P-Value	آماره t	ضریب رگرسیونی	عامل	
۰.۱۲۹	۰.۳۵۹	۱.۳۰۰	۰.۰۰۰	۴۰.۲۷	۰.۰۳۹	۲.۰۶۷	۱.۵۴۶	GI3	صورت سه ماهه
							-۳.۳۴۸	OI3	
							-۳.۰۶۰	EBT3	
							۷.۸۶۵	NI3	
۰.۱۵۱	۰.۳۸۹	۱.۲۵۱	۰.۰۰۰	۴۸.۴۴۴	۰.۰۰۲	۳.۱۷۰	۱.۰۸۹	GI6	صورت شش ماهه
							-۱.۲۰۷	OI6	
							-۰.۹۴۰	EBT6	
							۲.۸۶۹	NI6	
۰.۱۶۸	۰.۴۰۹	۱.۲۳۵	۰.۰۰۰	۵۴.۶۳۵	۰.۸۲۵	۰.۲۲۱	۰.۰۶۶	GI9	صورت نه ماهه
							۰.۱۲۹	OI9	
							-۲.۲۷۳	EBT9	
							۳.۴۷۷	NI9	

رگرسیون چندمتغیره در حالت حذف پسر و استفاده شد. نتایج مربوط به این بخش از پژوهش، در نگاره ۱۴ انعکاس یافته است.

۶-۷- اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای دارای محتوای اطلاعاتی افزایشی است. به منظور بررسی محتوای اطلاعاتی افزایشی اقلام صورت‌های سود و زیان میان‌دوره‌ای، از تکنیک

نگاره (۱۴): بررسی محتوای افزایشی اطلاعاتی اقلام صورت سود و زیان میان‌دوره‌ای

آماره F آخرین معادله	متغیرهای حذف شده	آماره F اولین معادله	معیارها	
۱۴.۰۶۶	GI6,GI3,NI6,NI9,OI3	۸.۴۱۶	بازده سهام	۱
۵۶.۴۳۱	EBT6,GI6,EBT3,NI3,OI9,NI6	۲۸.۹۲۴	سود/زیان ناخالص	۲
۱۶۳.۴۸۷	EBT3,NI3,OI9,EBT9,NI6,EBT6,GI3, OI3	۵۴.۵۶۳	سود/زیان عملیاتی	۳
۵۳.۰۳۳	NI6,GI6,EBT3,NI3,EBT9	۳۱.۳۵۲	سود/زیان قبل از مالیات سالانه	۴
۱۱۱.۷۱۸	EBT3,OI9,NI3,EBT9,OI3,GI3,OI6	۴۶.۸۹۱	سود/زیان خالص سالانه	۵
۲۲۱.۱۸	هیچ کدام از متغیرها حذف نشده است	۲۲۱.۱۸	خالص جریان وجوه نقد عملیاتی سالانه	۶
۱۲۵.۹۸۱	GI9,GI6	۱۰۵.۱۱۸	خالص جریان وجوه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی سالانه	۷
۳۹۸.۴۸۴	EBT3,GI3	۳۳۲.۰۳۱	خالص جریان وجوه نقد سالانه	۸
۵۸.۹۸۷	GI3,OI6,EBT3	۴۴.۱۷	اهرم مالی	۹
۳۱.۳۶۳	EBT3,GI3,OI6,EBT9	۲۰.۹۷۱	نقدینگی	۱۰

در این آزمون معادله، اولیه که در آن از همه متغیرهای مورد مطالعه استفاده شده است، با توجه به سطح معناداری ضرایب متغیرها و با توجه به معناداری مدل که توسط آماره F اندازه‌گیری می‌شود، بهترین مدل با استفاده از روش حذف متغیرهای بی‌تاثیر در مدل نهایی برآورد می‌شود.

با توجه به نگاره مذکور مشخص شد که با توجه به معیاری که به عنوان شاخص تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان در نظر گرفته می‌شود، مدل نهایی متفاوتی حاصل شده است و متغیرهای خاصی از مدل نهایی حذف شد. البته، در خصوص معیار توان ایجاد خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه هیچ یک از ارقام حذف نشد که این موضوع نشان می‌دهد تمامی ارقام مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه دارای محتوای افزایشده اطلاعاتی در ارتباط با توان ایجاد خالص جریان وجه نقد عملیاتی سالانه است.

۷- نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر در راستای بررسی محتوای اطلاعاتی صورت سود و زیان میان دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه و اعداد حسابداری مندرج در این صورت‌ها انجام پذیرفت. به منظور انجام این پژوهش، از پنج معیار بازده سالانه سهام، توان کسب سود (شامل سود/زیان ناخالص، سود/زیان عملیاتی، سود/زیان قبل از مالیات و سود/زیان خالص)، ایجاد جریان‌های نقدی (شامل خالص جریان وجه نقد عملیاتی، خالص جریان وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی و خالص جریان وجه نقد سالانه)، شرایط یا ساختار مالی (اهرم مالی) و نقدینگی (نسبت خالص

سرمایه در گردش به کل دارایی‌ها) به عنوان عوامل مهم در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان استفاده شد. نتایج نشان داد که هر سه صورت سود و زیان میان دوره‌ای، دارای محتوای اطلاعاتی لازم به منظور پیش‌بینی اهداف استفاده‌کنندگان هستند. به علاوه، تقریباً همه ارقام و اعداد مندرج در این صورت‌ها دارای محتوای افزایشده اطلاعاتی بوده، با استفاده از این اعداد و ارقام می‌توان به مدل‌های قابل اتکایی از لحاظ آماری برای پیش‌بینی اهداف مورد نظر دست یافت. از میان اهداف مختلف مورد بررسی در این پژوهش، صورت‌های سود و زیان میان دوره‌ای بیشترین توان پیش‌بینی‌کنندگی را در پیش‌بینی ایجاد جریان‌های نقدی سالانه داشتند و کمترین توان پیش‌بینی متعلق به پیش‌بینی بازده سهام سالانه بود. ارقام مندرج در صورت سود و زیان میان دوره‌ای نه ماهه نیز در اکثریت موارد دارای معنادارترین ضرایب بودند.

۸- پیشنهادهای حاصل از پژوهش

با توجه به اهمیت موضوع و وجود محتوای اطلاعاتی در صورت‌های مالی میان دوره‌ای، به نظر می‌رسد که بازیگران عرصه بازار مالی، به ویژه سرمایه‌گذاران باید توجه ویژه‌ای به آن‌ها داشته باشند. بعلاوه، مسئولان بازار با توجه به وجود محتوای اطلاعاتی افزایشده در ارقام این صورت‌های مالی باید بیش از پیش در جهت افزایش کیفیت اطلاعاتی این صورت‌ها گام بردارند تا بدین وسیله برخی از عدم تقارن اطلاعاتی‌های موجود کاهش یابد.

۹- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

جریان‌های نقدی عملیاتی"، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ش ۳۸، بهار، ۲۹-۵۲.

۴. چیت‌سازان، الهام و ویدا مجتهد زاده. (۱۳۸۴). "بررسی کفایت محتوای اطلاعاتی گزارش‌های مالی میان‌دوره‌ای تهیه شده بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲۲ در جهت تاثیر بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان"، دانش و پژوهش حسابداری، سال اول، ش ۲، ۲۰-۲۹.

۵. دستگیر، محسن و رامین خدابنده. (۱۳۸۲). "بررسی ارتباط بین محتوای اطلاعاتی اجزای اصلی صورت گردش وجه نقد با بازده سهام"، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره نوزدهم، شماره دوم، پیاپی ۳۸، ۸۷-۹۹.

۶. عرب‌مازازی، محمد. (۱۳۷۴). "محتوای افزاینده جریان‌ات نقدی و تعهدی"، رساله دکتری حسابداری، دانشگاه تهران.

۷. عرب‌مازازی، محمد؛ مشایخی، بیتا و افسانه رفیعی. (۱۳۸۵). "محتوای اطلاعاتی جریان نقدی و تعهدی در بازار سرمایه ایران"، مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ش ۴۳، بهار، ۹۹-۱۱۸.

۸. لامنی، بی‌بی‌فاطمه. (۱۳۸۲). "بررسی میزان کفایت افشای اقلام افشا شده در گزارش‌های مالی میان‌دوره‌ای ارائه شده به بورس اوراق بهادار تهران و درجه اهمیت هر یک از این اقلام از دیدگاه خریداران سهام"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران.

با توجه به عمق و اهمیت خاص موضوع، انجام تحقیقاتی با موضوعات زیر پیشنهاد می‌شود:

۱- انجام موضوع تحقیق برای سایر صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای؛

۲- استفاده از سایر تکنیک‌های پیش‌بینی و مقایسه توان پیش‌بینی‌کنندگی؛

۳- استفاده از شاخص‌های دیگری به عنوان اهداف استفاده‌کنندگان و بررسی محتوای اطلاعاتی بر مبنای آن‌ها؛

۴- مقایسه مقطعی توان پیش‌بینی‌کنندگی برای صورت‌های میان‌دوره‌ای.

۱۰- منابع

۱. اعتمادی، حسین و اکرم یارمحمدی (۱۳۸۲). "بررسی عوامل مؤثر بر گزارشگری میان‌دوره‌ای ب‌موقع در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، دوره نوزدهم، شماره دوم، پیاپی ۳۸، ۱۰۰-۱۱۲.

۲. بهرامفر، نقی و بهزاد کاردان. (۱۳۸۷). "بررسی محتوای اطلاعاتی اقلام حسابداری مندرج در صورت‌های مالی و ارائه مدلی جهت پیش‌بینی سود"، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ش ۵۲، صص: ۱۷-۳۶.

۳. تقفی، علی و سیدعباس هاشمی. (۱۳۸۳). "بررسی تحلیلی رابطه بین جریان‌های نقدی عملیاتی و اقلام تعهدی، ارائه مدلی برای پیش‌بینی

17. Belkaoui, Ahmad Riahi (1994). "The information Content of value added, earning, and cash flow: US evidences", *International Journal of Accounting*, NO.2, PP: 140.
18. Biddle, Gary C.; Gilles, Hilary and "How does Rodrigo S. Verdi (2009). financial reporting quality relate to investment efficiency?", *Journal of Accounting and Economics*, doi:10.1016/j.jacceco.2009.09.001.
19. Bowen, R. M.; Burghstahler, D. and L. A. Daley (1987). "The incremental information content of accruals versus cash flows.", *The Accounting Review*, Vol: 62, PP: 723-747.
20. Butler, Marty; Kraft, Arthur and Ira S. Weiss (2007). "The effect of reporting frequency on the timeliness of earnings: The cases of voluntary and mandatory interim reports", *Journal of Accounting and Economics*, Vol: 43, PP: 181-217.
21. Haw, In-Mu; Qi, Daqing and Woody Wu (2001). "The nature of information in accruals and cash flows in an emerging capital market: The case of China". *The international journal of accounting*, VI: 36, PP: 391-406.
22. Ijiri, Yuji and Robert. K. Jaedicke (1966). "Reliability and Objectivity of Accounting Measurements", *The Accounting Review*, PP: 474-490.
23. Minier J. (2008). "Opening a stock exchange", *Journal of Development Economics*. doi: 10.1016/j.jdeveco.2008.10.002.
24. Ou, J. (1984). "The Information Content of Nonearnings Accounting Numbers as Earnings Predictors", Ph.D. dissertation, University of California, Berkeley.
25. Paton, William A. (1992), "Accounting Theory". The Ronald Press, PP: 472.
۹. نوروش، ایرج و بیتا مشایخی. (۱۳۸۳). "محتوای افزاینده اطلاعاتی ارزش افزوده اقتصادی و ارزش افزوده نقدی در مقابل سود حسابداری و وجوه نقد حاصل از عملیات"، *فصلنامه تحقیقات مالی*، ش ۱۷، ۱۳۱-۱۵۰.
۱۰. نییری رضائی، ندا. (۱۳۸۲). "تاثیر انتشار گزارشات مالی میان دوره‌ای بر قیمت سهام در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی-گرایش مالی، دانشگاه الزهراء (س).
۱۱. هیأت تدوین استانداردهای حسابداری. (۱۳۸۳). "استاندارد شماره ۲۲: گزارش‌گری مالی میان دوره‌ای"، تهران: سازمان حسابرسی.
12. Ashiq Ali (1994). "The Incremental Information Content of Earning Working Capital from Operation and Cash flow" *Journal of Accounting Research* 32 (1).
13. Ball, R. ; Watts, R. and B. Lev (1979). "Income variation and Balance Sheet composition", *Journal of Accounting Research*, Vol.14, No.1, PP.1-9.
14. Beaver, W.H; Kennelly, J.W and W.M. Voss (1968). "Predictive Ability as a Criterion for the Evaluation of accounting Data", *The Accounting Review*, PP: 675.
15. Beck, T. and R. Levine (2004). "Stock markets, banks, and growth: Panel evidence", *Journal of Banking & Finance*, Vol. 28, pp: 423-442.
16. Belkaoui, Ahmad Riahi (2000). "Accounting Theory". 1st Edition. Thomson Learning.

- 26.Schroeder, Richard G.; Clark Myrtle W. And Jack M. Cathey (2008). "Financial Accounting Theory and Analysis: Text And Cases", 9th Edition, John Wiley & Sons.
- 27.Wiersma, Eelke (2008). " An exploratory study of relative and incremental information content of two non-financial performance measures: Field study evidence on absence frequency and on-time delivery", *Accounting, Organizations and Society*, Vol: 33, PP: 249–265.
- 28.Wilson, G. P. (1986). The relative information content of accruals and cash flows: combined evidence at the earnings announcement and annual report release date. *Journal of Accounting Research*, 24, 165-203.
- 29.Wilson, G. P. (1987). "The incremental information content of the accrual and funds components of earnings after controlling earnings.", *The Accounting Review*, 62, 293-322.